

Připravili jsme rozesílku s číslem 21/2020. Najdete v ní pozvánky (str. 2), upozornění na grantové výzvy (str. 4), inspiraci a náměty (str. 4–5), program Učíme se venku (str. 6), tipy na pomůcky a publikace (str. 10–11), nabídku vzdělávání (str. 7), nabídku výukových programů a projektových dnů (str. 8–9), zprávy a informace.

V neděli 29. listopadu začíná ADVENT. V letošním roce bude více o času doma, s rodinou, bez velkých akcí, jarmarků, setkání na náměstí a nákupního šílenství. Přejeme vám z LÍSKY zdraví a klid, dejte si čaj, upečte cukroví a zahrajte si třeba hru, kterou doma máte a nebyl na ni čas, přečtěte knihu, zavolejte rodině nebo přátelům. A radujte se z každého světýlka, které si doma zapálíte.

V LÍSCĚ dokončujeme letošní projekty a programy, korektury nových metodik k projektovému dni VODA – život v každé kapce pro 6.–8. ročník ZŠ. Metodika Jak učit POLY pro MŠ je hotová, včetně sad pomůcek a můžete se těšit na nové semináře.

Nominace na CENU EVVO 2020 najdete na str. 2. O termínu a místě předání vás budeme informovat s ohledem na aktuální situaci.

Rozesílka 21/2020. Některé texty zůstávají beze změny, slouží jako rychlý zdroj informací.

Nové texty jsou označeny ikonkou

Archív rozesílek:

www.liska-evvo.cz/rozesilka

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Nabídka vzdělávacích akcí LÍSKY
Pozvánka na workshop

Sledujte prosím web a Facebook LÍSKY, kde vás budeme aktuálně informovat o konání/rušení akcí.

Akce do DIÁŘE:

Úterý 2. března 2021	Workshop Simulační a strategické hry www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 3. června 2021	XX. Krajská konference o EVVO, téma: Cíle udržitelného rozvoje www.liska-evvo.cz

Zprávy z LÍSKY

Ve **Férovém obchůdku** máme adventní kalendáře a vánoční zboží. Doplnili jsme zásoby kávy, čajů, kakaa a čokolády, stále máme kouzelné Lukášovy šité hračky, včetně andlíků, čertíků a mikulášů, látkové pytlíky na dárky, pečivo a bezobalové nakupování.

Knihovna je plná báječného a inspirativního čtení. **Návštěvu si ideálně dohodněte předem na telefonu 605 806 840.**

Děkujeme za inspiraci programu www.ucimesevenku.cz a všem našim donátorům a podporovatelům.

Podpořte LÍSKU

Programy a činnost LÍSKY můžete finančně podpořit dvěma způsoby:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře DARUJME.CZ

V letošním roce se blížíme částce **60.000 Kč, ještě potřebujeme získat cca 3.000 Kč. DĚKUJEME.**

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

Dar LÍSCĚ prostřednictvím darovacího formuláře DARUJME.CZ

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

Osvětové kampaně LÍSKY

Poctivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (1.–30. dubna)

Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené (9.–31. května)

Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny (1. května – 30. června)

Stromy a my (15. září – 31. října)

Po dobu trvání dané kampaně poskytujeme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi. V regionu jsou připravovány programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd.

www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Pozvánky

XX. Krajská konference o EVVO

Jubilejní akreditovaná vzdělávací akce na podporu krajského systému EVVO ve Zlínském kraji.

TÉMA: Cíle udržitelného rozvoje – jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa.

Zlín, 3. 6. 2021, prostory Fakulty technologické, UTB Zlín

REFERÁTY, WORKSHOPY A PREZENTACE PŘIPRAVUJÍ:

- Doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc., vedoucí Katedry rozvojových a environmentálních studií UP Olomouc: **Dějiny blízké budoucnosti – sedm možných scénářů.**
- RNDr. Yvonna Gailly, Ekologický institut Veronica: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa.**
- Mgr. Ing. Lenka Pánková, ARPOK Olomouc: **Globální rozvojové vzdělávání v životě školy.**
- Bc. Petr Kucka, Centrum Veronica Hostětín: **Příklady programů pro školy.**
- Ing. Jan Smrčka, Simona Neprašová, Tereza Praha: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa na příkladu Ekoškoly.**
- Mgr. Helena Nováčková, Lipka Brno: **Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa na příkladu ověřených témat a námětů v programu MŠ.**
- Mgr. Helena Nováčková, Bc. Tadeáš Žďárský, Lipka Brno: **Růst či nerůst?**
- Mgr. Johana Krajčířová, Mgr. Ing. Lenka Pánková, ARPOK Olomouc: **Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) – inspirace do výuky.**
- Doc., RNDr. Jan Růžička, Ph.D. Fakulta technologická UTB: **Laboratorní pokus.**
- Mgr. & Mgr. Bohuslav Sedláček, ZŠ Vsetín, Rokytnice: **Jeden svět na školách.**
- RNDr. Blažena Hušková: **Místně zakotvené učení.**
- Mgr. Lenka Pavelčíková, DDM Šíkula Uherské Hradiště: **Příhody ze zahrady lišky Bystroušky.**
- Ing. Jan Smrčka, Simona Neprašová, Tereza Praha: **Čtyři příběhy Ekoškoly.**
- Mgr. Helena Nováčková, Lipka Brno: **Luční školka.**
- Mgr. Vladimír Šácha, VIS Bílé Karpaty: **Voda – život v každé kapce**

Dopolední program i workshopy proběhnou ve dvou sekcích:

- Sekce A**
pro MŠ a I. stupeň ZŠ
- Sekce B**
pro II. stupeň ZŠ a SŠ

www.liska-evvo.cz/doc/krajska-konference

Přihlášky do 21. 5. 2021.

Cena EVVO 2020

Cena za přínos k rozvoji environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) ve Zlínském kraji

Cena je udělována od roku 2001. Získat ji mohou lidé i organizace působící v oblasti EVVO na území Zlínského kraje.

Návrhy na nominace mohou podávat jednotlivci i organizace. Nejdůležitějšími kritérii při rozhodování o udělení ceny je významný a prokazatelný dopad na dění v místě či regionu, viditelný rozvoj organizace, projektů a programů, jedinečnost a inspirativnost.

Nominace jsou podávány v 10 kategoriích.

O termínu a způsobu předání CEN za rok 2020 vás budeme informovat.

www.liska-evvo.cz/doc/cena-evvo

Cena EVVO 2020 – seznam nominací

<i>kategorie</i>	<i>jméno a příjmení</i>	<i>organizace</i>	<i>kategorie</i>	<i>jméno a příjmení</i>	<i>organizace</i>
1. osobnost EVVO Zlínského kraje 2019	RNDr. Alan Urc	Krajský úřad Zlínského kraje	5. veřejná správa / politik	Mgr. Miroslav Kubín	Správa CHKO Beskydy
2. ředitel školy / manažer nevládní neziskové organizace	Mgr. Hana Sporková	MŠ Vlachovice	6. žák základní/střední školy	Petr Sedlář	6. ročník ZŠ Salvátor Valašské Meziříčí
	Helena Matošková	MŠ Vsetín, Kopeček		Kristýna Kocurková	MG Vsetín
	Mgr. Pavlína Příkrylová	ZŠ a MŠ Prostřední Bečva	7. podnikatelský sektor	Moštárna Hostětín	Hostětín 4, 68771
	Dagmar Dubnická	MŠ Horní Lideč		Fér Kaffe Veronica	Centrum Veronica Hostětín
3. koordinátor EVVO, pedagog, lektor	Veronika Jakešová	ZŠ a MŠ Choryně, vych. ŠD	8. škola, školské zařízení / nevládní nezisková organizace	ZŠ a MŠ Choryně	Blanka Palátová
	Hana Žemlová	MŠ Zlín, Sokolská 3961, p.o.		Přírodovědné centrum Trnka, DDM Šíkula Uh. Hradiště	
	Bc. Renata Kanioková	ZŠ a MŠ Prostřední Bečva	9. projekt/aktivita/program v oblasti EVVO	Klimatický program CO ₂ liga	Centrum Veronica Hostětín
	Mgr. Jan Husák	Muzeum regionu Valašsko		Projekt „Jenom třídit nestačí“	ZŠ Horní Bečva, Jitka Bordovská, MgA. Kamila Maliňáková
	Mgr. Lenka Přířková	ZŠ Uherský Ostroh		HUDBA V PARKU	ZŠ a MŠ Choryně
	Bc. Alena Ernestová	MŠ Sychrov, Vsetín		Svatomartinský jarmark Vizovice	MAS Vizovice
	Alena Šrámková	MŠ Sychrov, Vsetín	10. objev roku v EVVO ve Zlínském kraji	Mgr. Markéta Vlčková	ZŠ Želechovice
	Helena Ondráčková	ZŠ INTEGRA Vsetín, vych. ŠD			
	Mgr. Libuše Pokorná	ZŠ Videčská, Rožnov p.R.			
4. pracovník/dobrovolník neziskové organizace	Jitka Datinská	Centrum Veronica Hostětín			
	Blanka Janišová	Luhačovské Zálesí, o.p.s.			

Zprávy z webu a tisku

David Attenborough: Život na naší planetě

Slavný 94letý přírodovědec David Attenborough bije na poplach! Jeho nový dokumentární film by měli vidět všichni politici světa i každý z nás.

Fairtrade Česko a Slovensko má i Youtube kanál

Najdete tam zajímavá videa o fungování Fairtrade a o životě pěstitelů, trailer na oceněný dokument Ve stínu kakaovníku, ale i videa o tom, proč Ladislav Zibura a Zuzana Kronerová nakupují Fairtrade.

<https://bit.ly/fairtrade-100>

Záznam webináře Místně zakotvené učení

https://www.youtube.com/watch?v=_3CmxlpRHZs&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3i5l6XxedccBzCDdK-IgSgGzBrmDTDvDxfsOdwfQBMuu-xMSPVnCcizTg

Čtení od paní profesorky Hany Librové

Emeritní profesorka: Koronavirová krize nesmí zastínit tu environmentální

Společnost se potýká s koronavirovou krizí a je jí tak uhranutá, že zapomíná na základní existenční ohrožení krizí environmentální, soudí socioložka a bioložka Hana Librová, která se stala první emeritní profesorkou Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity.

<https://atrium.fss.muni.cz/fakulta/emeritni-profesorka-koronavirova-krize-nesmi-zastinit-tu-environmentalni>

Tematická zpráva – Environmentální výchova na základních školách ve školním roce 2019/2020

Česká školní inspekce zveřejnila tematickou zprávu, která je souhrnným výstupem inspekční činnosti zaměřené na vzdělávání v tématech souvisejících s environmentální výchovou na základních školách.

Najdete na www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-Environmentalni-vychova-na-zaklad

Výuka se má změnit, vláda schválila vzdělávací strategii

Výuka ve školách by se měla víc zaměřit na získávání dovedností a vědomostí pro život v 21. století, zároveň by se měly snížit nerovnosti v přístupu ke vzdělávání. Počítá s tím strategie vzdělávání do roku 2030, kterou dnes podle informací ministerstva školství schválila vláda.

Materiál podle ministerstva reaguje jak na dlouhodobější problémy, tak na aktuální situaci kolem pandemie koronaviru, kvůli které školy musely dočasně přejít na výuku na dálku.

Celá TZ na www.ceskenoviny.cz/zpravy/vyuka-se-ma-zmenit-vlada-schvalila-vzdelavaci-strategii

Jak se hospodaří na ekologické farmě? Podívejte se na příběh Agrofyta

Ekologická farma Agrofyto se nachází v hornaté oblasti Valašska a částečně hospodaří v chráněné krajinné oblasti Beskydy. I proto se farma s více než dvacetiletou historií rozhodla fungovat na principu ekologického zemědělství, tedy v souladu s krajinou. S láskou se tak stará o zvířata i přírodu.

Farma se specializuje na chov masných plemen i mléčného skotu. Kvalitní kusy perfektně vyzrálého bio hovězího masa i bio mléko si pak můžete zakoupit přes e-shop a nechat dovézt až domů. O tom, jak vypadá hospodaření v Agrofytu, se více dozvíte v naší reportáži.

Kupujte bio srdcem, podpořte i další oblíbené producenty

Vrátka na ekologických farmách a obchůdky lokálních prodejců jsou pro vás stále otevřené. Koupit si ty nejkvalitnější biopotraviny přímo z farmy tak není žádný problém. Na ekologických farmách seženete prakticky vše, co potřebujete, od toho nejchutnějšího masa přes čerstvé mléčné výrobky až po vybrané bio delikatesy. Svým nákupem navíc podpoříte lokální ekonomiku a výlet na čerstvý vzduch prospěje i vám.

Zdroj: <https://sdeleni.idnes.cz/ona/jak-se-hospodari-na-ekologicke-farme-podivejte-se-na-pribeh-agrofyta>

Zpráva o stavu a výhledu životního prostředí

Evropská agentura pro životní prostředí (EEA) od roku 1995 každých pět let publikuje zprávu o stavu a výhledu životního prostředí a souvisejících trendech v Evropě - SOER (Evropské životní prostředí — stav a výhled). Tyto zprávy hodnotí trendy a monitorují dosažený pokrok směrem ke stanoveným environmentálním cílům EU.

SOER 2020 představuje dosud nekomplexnější integrované hodnocení publikované EEA a první, jež se zabývá systémovými výzvami v rámci transformace k udržitelnému rozvoji. Vychází z 25 let zkušeností s daty, analýzami a politikou EU a čerpá z poznatků unikátní sítě evropských členských zemí – Eionet.

V České republice proběhne slavnostní představení, s ohledem na přetrvávající aktuální epidemiologickou situaci, online, a to 2. prosince 2020 ve 14 hodin.

Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

■ Základní škola SYCHROV, Vsetín byla zapojena do projektu Udržitelné Valaško

Neformální skupina mladých lidí z Valaška šíří osvětu v oblasti životního prostředí na vsetínských základních školách. „Význam environmentální výchovy je v dnešní době obrovský a je důležité tyto skutečnosti vštěpovat dětem již od útlého věku. Pomocí environmentální výchovy si žáci utužují vztah k přírodě, uvědomují si míru poničení a získávají informace k tomu, jak životní prostředí chránit.“ sdělila Helena Volková, autorka projektu Udržitelné Valaško. Tým pěti mladých lidí připravoval každý měsíc pro žáky naší školy pracovní sešity. Ty obsahovaly různé tematické bloky včetně zábavného kolektivního úkolu. Každý měsíc se téma a úkol měnil. Žáci kupříkladu vytvářeli výrobky z odpadu, malovali obrázky, vyráběli modely technických vymožeností z kartonu a byli zapojeni do dalších kreativních aktivit. Vždy na konci každého měsíce proběhlo vyhodnocení o nejlepší zpracování týmového úkolu, třídám se přiřadily body a vítězný tým získal drobný dárek. Pro zpestření výuky žáci získali možnost podívat se i na exkurzi do Technických služeb. V září proběhlo finální vyhodnocení, vítězné třídy se podívaly do ZOO Lešná.

Více informací o projektu naleznete na webu:

<https://udrzitelnevalassko.wixsite.com/mysite>

Projekt je finančně podpořen z Evropského sboru solidarity.

Tato iniciativa podpořila kreativní myšlení a týmovou spolupráci zapojených žáků.

■ Škola pro udržitelný život

Je škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Představujete si takto svoji školu? **Každá základní nebo střední škola** se může stát Školou pro udržitelný život!

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**). Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Pro více informací či zapojení do projektu se ozvěte:

infoevvo@seznam.cz, Iva Koutná

www.skolaprozivot.cz/Skola-pro-zivot.html

Zdroje (nejen) pro EVVO

■ Výzva Sážíme budoucnost – hlavou – srdcem – rukama

Nadace Partnerství vyzývá: zasadte se s námi o lepší budoucnost a přidejme společně do české krajiny 10 milionů stromů pro odolná města a zdravou krajinu.

www.sazimebudoucnost.cz

■ Moje férová volba

Fairtrade Česko a Slovensko spustilo kampaň na podporu povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje - spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.

■ Soutěž ČT Planeta je Prga – JAK SOUTĚŽIT:

Od 1. října 2020 až do 31. května 2021 budeš každý měsíc spolu s Prgou bojovat proti jednomu padouchovi – Hnusačkovi. Stačí, když si vybereš jeden ze dvou úkolů na téma aktuálního měsíce a pošleš nám svůj výtvar prostřednictvím formuláře. Výtvar můžeš namalovat, vyfotit, nakreslit jako komiks, natočit krátké video, napsat básničku nebo jej vymodelovat. Čím originálnější nápad, tím lépe! Svě dílo můžeš v těchto formátech: jpg, png, pdf, doc, odt, txt, mp3, wav, mp4, mov, avi, gif. Do každého soutěžního kola zařadíme jen ta díla, která nám přijdou do konce měsíce! **POZOR!** Pravidla soutěže v plném znění najdeš **tady**.

O co se soutěží?

Každý měsíc vyhraje 10 soutěžících parádní věcnou cenu!

<https://decko.ceskatelevize.cz/planeta-je-prga?>

Podpořte ZOO Zlín

Pokud byste chtěli zvířata v ZOO Zlín podpořit i Vy, můžete tak učinit několika způsoby:

1. sponzorovat Vašeho oblíbence
www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
2. přispět libovolnou částkou na sbírkové konto ZOO Zlín určené pro chov ohrožených druhů zvířat přímo v areálu zoo: číslo konta: **86-2155000207/0100**
3. zakoupit sobě nebo svým blízkým roční čipové karty či vstupenky <https://shop.zoozlin.eu/kategorie/1-vstupenky-karty>
4. zakoupit dárkové zboží v našem e-shopu <https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

Děkujeme, že jste s námi! V dobrém i ve zlém. Společně to zvládneme.

Vaše ZOO Zlín

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 21/2020

strana 4

Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

Programy LÍSKY pro rodiny s dětmi

Vybírat můžete z nabídky exkurzí, víkendových a prázdninových pobytů, táborů, programů i soutěží.

www.liska-evvo.cz/doc/rodiny-s-detmi

Volné chvíle můžete s dětmi trávit VENKU, například ve společnosti skřítky Lískáčka – zpřístupnili jsme všechny vytvořené metodické listy,

www.liska-evvo.cz/doc/namety-lisky

Náměty na pozorování, tvoření a hry v přírodě najdete zde

www.liska-evvo.cz/doc/namety-a-pomucky

Nově zde najdete **Hravé učení pro děti**,

www.liska-evvo.cz/doc/hrave-uceni-pro-deti

Inspirace z Přírodovědného centra TRNKA při DDM Šíkula Uherské Hradiště

Najdete na webových stránkách DDM Šíkula,

www.ddmsikula.cz

Staňte se Fairtradovou školou,

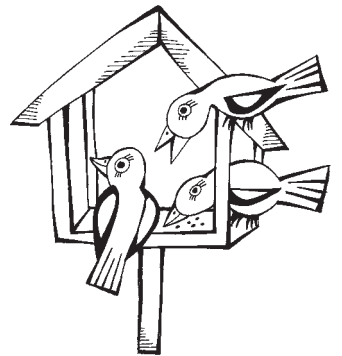
www.fairtradeskoly.cz/kontakt

5 KROKŮ K FAIRTRADOVÉ ŠKOLE

1. ŘÍDICÍ SKUPINA
2. OFICIÁLNÍ PODPORA
3. GLOBÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ
4. SPOTŘEBA FAIRTRADOVÝCH PRODUKTŮ
5. PRÁCE S VEŘEJNOSTÍ

Přikrmování ptáků

Nejčastější dobou, kdy je dobré začít s přikrmováním, je podzim, ideálně začátek listopadu. Teploty klesají a nabídka potravy se snižuje. Při větších mrazech můžeme ptákům krmením takřka zachránit život. Odměnou je možnost pozorovat jedinečné divadlo, ve kterém se nám zblízka předvedou nejen běžní obyvatelé přilehlého parku či zahrady, ale i druhy, které po zbytek roku žijí skrytě nebo je u nás lze zastihnout výhradně v zimě.

Pozorováním a sčítáním ptáků na krmítkách můžeme navíc odhalit zajímavé výsledky o chování zimujících ptáků, o kterém toho zatím víme velmi málo.

www.birdlife.cz/zapojte-se/pomoc-ptakum/prikrmovani/
www.birdlife.cz/zapojte-se/pomoc-ptakum/prikrmovani/jak-spravne-prikrmovat/

Více tipů najdete na <https://ptacihodinka.birdlife.cz/rady-a-tipy/>
Ptákům přátelské úpravy zahrady zúročíte o víkendu 8.–10. ledna 2021, kdy bude Česká společnost ornitologická organizovat třetí ročník sčítání ptáků na krmítkách. Zájemci o odběr novinek a tipů se už nyní mohou přihlásit na webu ptacihodinka.birdlife.cz. Ten bude zároveň o sčítacím víkendu sloužit pro vkládání pozorování. Už nyní na tomto webu zájemci najdou rady a tipy a užitečné videonávody k poznávání a přikrmování.

Nakupujeme odpovědně

MŽP chce inspirovat firmy i veřejnou správu k odpovědným nákupům.

www.cr2030.cz/magazin/kvalita-zivota/mzp-chce-inspirovat-firmy-i-verejnou-spravu-k-odpovednym-nakupum/

studijní centrum BASIC

TRÁPÍ SE VAŠE DÍTĚ PŘI UČENÍ A NEDOKÁŽETE MU POMOCT?

tel.: 734 442 120 | www.basic.cz

Učíme se venku

Otevřený společný projekt mnoha organizací. LÍSKA je jednou z nich. Spojuje učitele, rodiče i odborníky. Podporuje hru a učení venku jako předpoklad zdravého rozvoje dětí. Aktivity vznikají díky spolupráci Nadace Proměny Karla Komárka, Tereza a UČÍME se VENKU.

Pokud hledáte inspiraci ven, připojte se ke skupině UČÍME se VENKU na Facebooku nebo prozkoumejte www.ucimesevenku.cz

METODIKY UČÍME se VENKU jsou VYTIŠTĚNÉ!

Navíc v rozšířeném vydání.

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven a získejte:

- přes 40 nových lekcí
- celkově přes 100 lekcí ven
- dohromady 568 stran inspirace ven.

Chcete mít oblíbené metodiky Učíme se venku po ruce? Dlouho si o ně píšete a teď se to poprvé podařilo. Máme 800 vytištěných sad v e-shopu. Můžete si vybrat základní či velkou sadu, případně i sadu zabalenou v batůžku.

Více na: <https://ucimesevenku.cz/sady-ven/>

Děkujeme, že nám pomáháte rozvíjet čas dětí venku. Díky, za pomoc se šířením vytištěných metodik.

Pokud nepotřebujete víc informací, objednávejte přímo na v e-shopu www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkosti a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

ŠKOLA DOMA ≈ ŠKOLA VENKU

začínají přibývat podzimní hry ven.

<https://ucimesevenku.cz/skola-doma/>

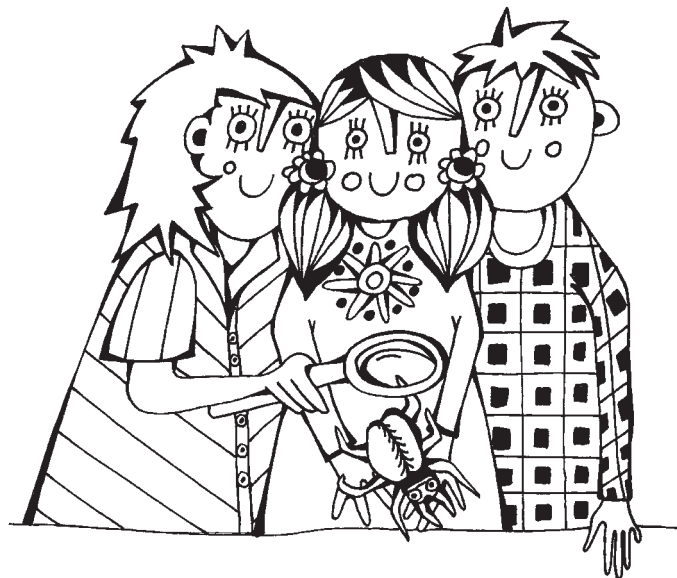
Láká vás učení venku – připojte se do skupiny

<https://www.facebook.com/groups/ucimesevenku/>

K UČENÍ JEN POČÍTAČ NESTAČÍ

S velkou dávkou nepochopení a rozčarování sledujeme celospolečenskou debatu nad distanční výukou v základních i středních školách. Celé to působí dojmem, že zásadní je vybrat správné on-line prostředí, mít všichni všude připojení, každé dítě jeden počítač, webkameru a sluchátka. Že když učitel umí ve správné chvíli vypnout mikrofony, přes internet i hodnotit, tak má vlastně vyhráno. Ale tohle přece není na distanční výuce to zásadní. Copak pedagogické fakulty učí, jak správně držet křídlo, jak rozsvítit ve třídě a když tohle učitel umí, tak umí učit? Samozřejmě ne. O čem bychom tedy měli přemýšlet, když dnes navíc učíme veřejně a rodiče nám vidí do naší didaktické kuchyně? Jak se pozná „dobrý“ učitel? Asi to nebudete, kdo převede frontální výuku ze stupínku na obrazovku, ani ten, kdo výstup oznámkuje místo do sešitu do formuláře. Budeme se předhánět v tom, kdo zvolí méně a méně tradiční on-line formu? Taky ne. To hlavní je stále někde jinde. Zásadně tu chybí učení ve skutečném světě. Pojďme své žáky od počítačů na chvíli dostat do reálného světa.

Celá výzva na <https://ucimesevenku.cz/skola-doma/>

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy:

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVČ.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Projektové dovednosti (nejen) v EVVO.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAPII. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

Informace a přihlášky: infoevvo@seznam.cz

Specializační studium koordinátor EVVO 2021–2022

LÍSKA ve spolupráci s ALCEDEM – střediskem volného času Vsetín a Vzdělávacím a informačním střediskem Bílé Karpaty plánuje v ZÁŘÍ 2021 otevření nového kurzu akreditovaného specializačního studia pro školní koordinátory EVVO pro pedagogy MŠ, ZŠ, SŠ i SVČ.

Termín studia: září 2021 – podzim 2022

Rozsah: 250 vyučovacích hodin přímé výuky s využitím aktivních metod a forem, praktických cvičení, terénních exkurzí a pomůcek.

Místo konání: Hájenka Na novém světě, Vsetín, výjezdy na pracoviště EVVO v regionu

Lektoři: pedagogové s mnohaletými praktickými zkušenostmi, odborníci zabývající se environmentálním vzděláváním, didaktikou, plánováním školních zahrad, ochranou životního prostředí, tématy udržitelného rozvoje, rozvojovým vzděláváním atd.

Studium k výkonu specializovaných činností v oblasti environmentální výchovy – v souladu s § 9, odst. 1, písm. d) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb. (specializační studium).

Účastníci získají: osvědčení, sadu materiálů do výuky

Během kurzu vypracují Školní plán EVVO pro svou školu.

V případě zájmu o studium vyplňte přihlášku,

<http://www.liska-evvo.cz/doc/specializacni-studium-koordinator-evvo-2>

Informace: infoevvo@seznam.cz • 605 806 840

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY,** www.liska-evvo.cz/doc/knihovna

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na:

www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 21/2020

strana 7

Výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy

- Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město, www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- Centrum Veronica Hostětín, www.hostetin.veronica.cz/skoly
- Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole, www.prokrajinu.eu
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín, www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín www.hvezdarna-vsetin.cz
- Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště, www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště, www.ddmsikula.cz
- Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, www.bilekarpaty.cz/vis
- LÍSKA, z.s., www.liska-evvo.cz
Financování možné i z tzv. „ŠABLON“. INFORMACE: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

VÝUKOVÉ PROGRAMY LÍSKY PRO MATEŘSKÉ A ZÁKLADNÍ ŠKOLY, ŠKOLNÍ DRUŽINY

Učíme se venku

Témata: živá zahrada (ptáci, hmyz), stromy, jarní rostliny, půda, voda apod. v návaznosti na roční období.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí

Doporučeno: MŠ, I. st. ZŠ, ŠD, dětská skupina

Počet účastníků: 15–28

Rozsah: 1–2 hodiny, možné i jako cyklus 2 a více programů v průběhu roku

Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádoby)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 15–30

Rozsah: 2 hodiny

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ A ŠD

www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu projektové výuky. Přispívá k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Zaměření projektové výuky:

- regionální vlastivěda, interpretace místního dědictví,
- regionální udržitelná ekonomika (zemědělství, řemesla) – doporučujeme Školní farmářský den,
- polytechnika, přírodovědná gramotnost (zahrada, voda, odkud se bere jídlo, učení venku, cíle udržitelného rozvoje),
- další dle potřeby MŠ či ZŠ.

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou.

Cenu stanovíme po upřesnění programu.

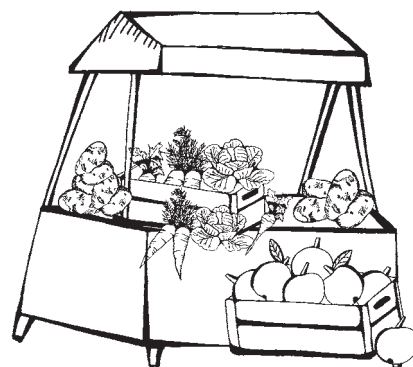
Školní farmářský den

Hlavními tématy celodenního projektového dne je zemědělství, původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na vzájemné sdílení a učení („dětí – dětem“), odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce farmářů, potravinářských výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce
Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ a ZŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu, v souladu s projektovou výukou. **K zapůjčení za manipulační poplatek bude sada pomůcek pro terénní pozorování u vody.**

6. ročník: CESTA VODY

7. ročník: VODA V KRAJINĚ

8. ročník: SPOTĚBA VODY

Místo konání: učebna, laboratoř

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií • **Počet účastníků:** třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před výukovým programem (VP), 1 hodina VP s lektorem, aktivní práce žáků po VP.

Učíme se s POLY – Učíme se venku

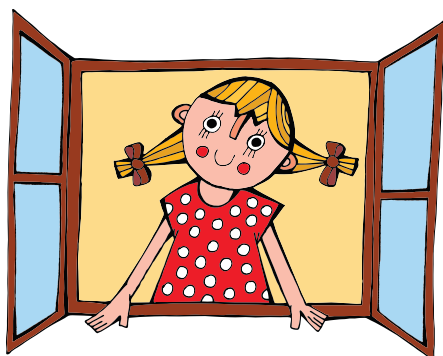
Rozvoj přírodovědné gramotnosti a polytechnických znalostí a dovedností – objevování a pozorování pestré přírody kolem nás.

Společný motivační úvod, 6 a více stanovišť s úkoly (hmyz, ptáci, půda, voda, tvary, příběhy jídla apod.), hodnocení.

Místo konání: zahrada, venkovní areál školy

Doporučeno: MŠ, I. st. ZŠ, ŠD • **Počet účastníků:** do 60 dětí

Rozsah: 4 vyučovací hodiny (4 x 45 minut)

EXKURZE LÍSKY NA FARMY A K REGIONÁLNÍM VÝROBCŮM

Po vzájemné dohodě zahrnuje dopravu autobusem, komentovanou exkurzi, praktickou činnost, ochutnávku produktů a tematický výukový blok.

Místo konání: farma, dílna či provozovna výrobce s ohledem na dostupnost.

Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD • **Počet účastníků:** 1–2 třídy

Rozsah: min. 90 minut + cesta tam a zpět

Cenu stanovíme po upřesnění programu a trasy exkurze, v návaznosti na počet žáků.

PROGRAM S LÍSKOU PRO ŠKOLU V PŘÍRODĚ, ADAPTAČNÍ POBYT ČI ŠKOLNÍ VÝLET

Po vzájemné dohodě zahrnuje:

- farmářskou stezku – farmářský den,
- stezku objevování přírody – Učíme se venku,
- tematický výukový program, např. VODA – život v každé kapce, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě, Z farmy na náš stůl, Učíme se s POLY,
- terénní exkurze do okolní přírody či na farmu,
- další témata dle potřeby MŠ či ZŠ.

Rozsah programu přizpůsobíme plánu školy.

Cenu stanovíme po upřesnění programu, v návaznosti na počet žáků.

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na

www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

- **Klimatická soutěž CO2 liga, 10. ročník.** Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/ŠŠ.

www.CO2liga.cz

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

- **Badatelsky orientované vyučování,** <http://badatele.cz/cz>
- **Fairtradová škola** www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly
- **Globální rozvojové vzdělávání,** www.globalnirozvojovjevzdelavani.cz
- **GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program,** <https://globe-czech.cz/cz>
- **Jeden svět na školách (mediální vzdělávání),** www.jsns.cz
- **Mezinárodní program Ekoškola,** <https://ekoskola.cz/cz>
- **Odpovědná škola** www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- **Skutečně zdravá škola,** www.skutecnezdravaskola.cz
- **Světová škola,** www.svetovaskola.cz
- **Škola pro udržitelný život,** www.skolaprozivot.cz
- **Žákovské parlamenty,** www.skolaprodemokracii.cz

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

■ Jak učít POLY.

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek.

Informace a objednávky:
infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

■ Metodické listy Jak učít POLY, 4 ML Život v půdě, cena 40 Kč,

www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1

■ Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem, Lenka

Pavelčíková, cena 150 Kč.

Objednávky na infoevvo@seznam.cz.
Účtujeme poštovné.

■ METODIKY UČÍME se VENKU

Přes 40 nových lekcí, celkově přes 100 lekcí ven, dohromady 568 stran inspirace ven. Více na: <https://ucimesevenku.cz/sady-ven/>
Objednávejte v e-shopu www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

■ Nová kniha Justiny a Petra Danišových, SVOBODNÁ HRA: Jak nechat vyrůst radostné, odolné a samostatné děti

Kniha má tři části:

I. PŘÍBĚHY A SOUVISLOSTI | Co je to svobodná hra? Jaké má přínosy? Jak si hrály děti v naší historii a v těžkých časech? Kdy a jak dokáže hra léčit? Proč dnes dochází k herní deprivaci a jak jí můžeme čelit?

II. PRINCIPY | Kde připravit prostředí pro hru? Kdy a jak řešit herní konflikty. Jaké hračky dětem spíš překážejí? Proč je třeba hlídat ve hře nejen nálady a potřeby dětí, ale i ty své?

III. INSPIRACE | Čeká vás přes 500 startérů her ve 24 tématech. Jak si postavit vlastní hřiště? Proč řídit v kalužích? Co vše nám do hry přináší hlína, vítr, kuličky, sníh či houpačky?
www.svobodnahra.cz/kniha

■ Jděte VEN, inspirativní náměty pro pobyt venku, www.jdeteven.cz

■ Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty vydalo ručně malované plakáty Bílých Karpat. Každý z plakátů má formát A2. Můžete zakoupit za cenu 99 Kč za kus. <http://vis.bilekarpaty.cz/>

■ Atlas klimatické změny z Lipky Brno

Jeho spoluautor je čerstvý držitel ceny za komunikaci změny klimatu Ondřej Příbyla.
https://bit.ly/Podivejte_se_na_to

V mapách spatříte, jak se změny projevují v různých částech světa a které ekosystémy hrozí dospět k bodům zlomu či ke kolapsu. Porozumíte tomu, jak skleníkové plyny ovlivňují teplotu a spolu s ní řadu dalších ekosystémově provázaných jevů. Zjistíte také, které emisní scénáře dávají naději, že by ke kolapsům celoplanetárních systémů dojít nemuselo. Letmo se seznámíte s bilancí emisí a teploty v České republice.

■ Vzdělávací portál Jeden svět na školách je opět otevřen i bez registrace.

Výborné dokumenty a snímky pro mnoho témat do výuky.

<https://www.jsns.cz/lekce>

■ Get up and Goals Česká republika

Volně ke stažení další mapy, které vznikají v rámci přípravy učebnice "Světové dějiny lidstva"! Můžete se tak dozvědět zajímavou formou, jak to bylo s jazykovou rozmanitostí Severní Ameriky před a po příchodu Evropanů nebo jak vznikl kapitalismus. Kompletní mapy s různými tématy zde: www.getupandgoals.cz/mapy

■ Sborník „Jak vytvořit vlastní kampaň“ a Myslete na svět!

Tipy z praxe a doporučení pro pedagogy i pro žáky. Ke stažení na <https://bit.ly/3fOfTED>
www.arpok.cz

■ Nový cyklus Klima mění Česko.

www.ceskatelevize.cz/porady/12318068320-klima-meni-cesko/

■ Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit? www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

■ Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj? A jak může pomoci každý z nás?

Informační video vzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s.

www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

■ **Knížka o Vodě**, formát A3, 60 stran, spousta obrázků.

JAK KNÍŽKU ZÍSKAT:

- v pdf verzi lze zaslat mailem – kontakt Jindřich Duras
- Poštou zašle za cenu balného a poštovného pan Petr Sichinger, mail: vyroba@navatisk.cz

■ **Nové číslo bulletinu BEDRNÍK Kudy ke kořenům?**

Nejlíp venku tam, kde jsme doma. Co třeba zažít celoškolský projekt od zrnka k chlebu... Opravdicky! Od orby s koněm přes setí, zrání a žně, mletí mouky až po pečení a ochutnávku. To by mělo být povinné, chce se zvolat! Co je místně zakotvené učení, bez velkých nároků na čas zjistíte z nové brožurky Severu. Je stručná, srozumitelná a s přesnými příklady aktivit od jednoduchých až po komplexní čtvrtý level. Sever se dělí taky o návod, jak zařadit environmentální výchovu do českého jazyka – naučit se tvořit příběhy. Krásně vyprávět o důvěře v lidi a magické moci vztahu k místu umí Blažena Hušková, i v odpovědích na otázky. Pilotní vzdělávací programy odhalující hodnoty kulturní krajiny vedli pracovníci Národního památkového ústavu. Mělo to úspěch. Takový, že se pokračuje a volně k dispozici jsou i pracovní listy s badatelskými úkoly. A co pojmut Vánoce jako oslavu koloběhu a vzájemnosti mezi lidmi a přírodou, jako to dělají v Praze na Toulčáku? Novou knížku o obtížném tématu pro dospělé, natož pro děti, totiž o klimatu, přečetla a zhodnotila Markéta Zajícová z Lipky. No, je toho v novém Bedrníku samozřejmě ještě o dost víc.

www.e-bedrnik.cz/zakladni-a-.../casopis-bedrnik/

■ **Nové číslo časopisu Školní zahrada**

Téma Ptáci na zahradě – divočina na dosah: pohyb, zpěv, krása, děj. Životní cyklus od zpěvných námluv i hlučných bitek o teritorium a samičku přes hnízdění, krmení, opouštění hnízda až po útok predátora nebo i smrt. Aby jich k nám zalítlo co nejvíc a zdrželi se, můžeme jim vyjít vstříc. Tipy najdete v novém čísle Školní zahrady. Taký příběh vzdělávací zahrady v Bartošovicích. Ptačí bufet přibližují slovenské kolegyně. Dana Křivánková z Lipky nabádá: nepřehánějte to s úklidem zahrady na zimu! Tomáš Krásenský z Gymnázia Jihlava odhaluje fascinující biofyzikální div – ptačí pero. Vše vytištěno jako příloha Bedrníku nebo elektronicky prostřednictvím:

www.skolni-zahrada.cz/

■ **Nové číslo bulletinu Mrkvíčka na téma SOBĚSTAČNOST**

www.e-bedrnik.cz/materske-skoly/informacni-bulletin-mrkvicka/

■ **Kniha Zachraň jídlo v kuchyni**

100 receptů, rad a tipů, jak využít jídlo až do posledního kousku.

<https://shop.zachranjidlo.cz/>

■ **Ptáci na krmítku**

Pracovní sešit pro děti.

<https://ptacihodinka.birdlife.cz/pro-skoly/>

Jak na DEŠŤOVou ZAHRADU

Ukázka programu Centra Veronica Hostětín.

CÍLE:

Žák se aktivně podílí na tvorbě dešťové zahrady ve školní zahradě – místo pro následné badatelské aktivity.

Žák vnímá dešťovou zahradu jako vhodné opatření k zadržení vody v krajině.

ČAS: několik vyučovacích hodin

PROSTŘEDÍ: školní zahrada

POMŮCKY: rýče, pracovní rukavice, kolečka, (šterk frakce 16/32, kačírek, geotextilie), písek, rostliny odolné vůči kolísání vodní hladiny (kosatec žlutý, kosatec sibiřský, denivka, máta), plastové trubky na svedení dešťové vody z okapu

POSTUP: Před zahájením terénních úprav prodiskutuje učitel s žáky, kam směřuje dešťová voda, svedená rýnou ze střechy (do kanalizace, nemá možnost se vsáknout). Existuje elegantní řešení, jak dešťovou vodu na zahradě udržet – dešťová zahrada.

Jak na ni:

Svedeme dešťovou vodu z rýny menší budovy, která by jinak skončila v kanálu, do dešťové zahrady (přívod je možné vytvořit povrchově ve formě potůčku nebo trubkami pod povrchem). Jámu, která je základem dešťové zahrady, vyhloubíme nejméně 10 m od základů okolních budov, abychom zabránili případnému poškození základů. Jámu můžeme vyložit geotextilií a vysypat šterkem, ale není to nutné, záhon bude fungovat i bez nich. Do jámy nasypeme vykopanou zeminu očištěnou od plevelů. Těžké půdy je možné promíchat s pískem. Do zeminy pak zasadíme rostliny, které zvládnou občasný zamokření. Vhodné jsou např. kosatec žlutý, kosatec sibiřský, denivka, máta, apod. Kolem rostlin můžeme vysypat kačírek, čímž podpoříme vsak a zabráníme rychlému odparu. Hloubka dešťové zahrady by měla být okolo 15 - 20 centimetrů, v případě použití geotextilie a šterku až 30 cm. Doporučená rozloha zahrady odpovídá 1/15 až 1/5 plochy střechy. Měličí zahrady by měly být rozsáhlejší, aby se voda v zahradě nedržela příliš dlouho.

Dešťová zahrada je ideální místo pro badatelsky orientovanou výuku, kde mají žáci možnost pozorovat a měřit rychlost vsakování, vlhkost vzduchu, pozorovat, jak se daří rostlinám v dešťové zahradě v porovnání s rostlinami mimo dešťovou zahradu v letních měsících apod.

Jitka Datinská, Centrum Veronica Hostětín

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- 14115 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd. Více na www.veronica.cz či www.umenivibirat.cz

Přírodní zahrady

- Jak na přírodní zahradu poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- Kde jsou přírodní zahrady v Česku: www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín, <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- Ekozahrady, <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- Osivo vhodné pro přírodní zahradu nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete odkaz **Jak na školní přírodní zahradu**, www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- Časopis Školní zahrada.
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.
- Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu. <https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovnu:
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Pointu Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ Lískový web
www.poctivevyrobene.cz

■ Regionální značky
www.regionalni-znacky.cz

■ Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků. Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobyzkraje.cz

■ Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanec, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
www.iskopanice.cz

■ Mapa českých biopotravin,
<https://kde.lovime.bio/>

■ Nabídka farmářských a bio produktů
Eko sady Komňa, www.biosvestky.cz

Ekofarma Javorník Štítná, Mléko do škol,
Ing. Radka Barboříková, tel.: +420 731 210 48

■ **BEZOBALOVÉ OBCHODY ve Zlínském kraji:**
Bezobaláč Zlín, Náměstí T.G. Masaryka 2433, Zlín,
tel.: 608 180 874, prodejna@bezobaluzlin.cz,
www.bezobaluzlin.cz

Vědomí, bezobalový obchůdek,
Dlouhá 211, Uherské Hradiště, tel.: 777 956 032,
www.facebook.com/Vedomi-bezobalovy-obchudek

Bezobalov,
Zelené náměstí 1290, Uherské Hradiště, tel.: 774 874 734,
www.facebook.com/Bezobalov-Uherske-Hradieste

Bez Uherský Brod, Moravská 82, Uherský Brod,
www.facebook.com/BezUherskyBrod

Českův mlýn, Jarcová 160, Bystřička,
tel.: 733 539 250, ceskuvmlyn@probio.cz,
www.probio.cz

Zdravé já – výrobky s příběhem, Palackého 457, Rožnov p. R.,
tel.: 730 100 240, hanka@vyrobkyspribehem.cz,
www.vyrobkyspribehem.cz

Delizia – rozlévaná EKO drogerie, ulice Mostecká, Vsetín
www.facebook.com/Delizia-Rozlavaná-EKO-drogerie

ZeLo Bedýnky, ulice Mostecká, Vsetín

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
www.liska-evvo.cz/doc/fairtrade-cesko-a-slovensko-prinasi-novinky-ze-sveta-fairtrade
<https://fairtrade-cesko.cz/>

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlášených grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcky k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchodem kolem prodejny kol, do dvora, vstup je ze zadní části budovy, nebo přímo dvorem od budovy OSSZ).

Otevřeno: pondělí – středa, 8–16 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobrý anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDEĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísní – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji
Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.
Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 21/2020

strana 14